

Schelpen van Cadzand

Het is lastig een verslag te geven van de schelpenvondsten tijdens ons kampje in Cadzand eind Juli 1948 en niet in "sterke verhalen" te vervallen. Misschien hebben we inderdaad uitzonderlijk geboft, maar ik heb de indruk gekregen van een grote schelpenrijkdom, zowel wat aantal als soorten betreft, die bij meer deskundig onderzoek nog verrassingen kan opleveren.

Het strand ligt aan de Wielingen, de Zuidkust van de brede uitmonding van de Wester-Schelde; het loopt vrijwel WZW-ONO. Het is bij eb en een rustige zee, zoals wij dat in de vakantie troffen, heel breed. Er is een groot verschil tussen hoog- en laag water (het gemiddelde verval is voor Vlissingen 37.5 dm) en het water komt sneller opzetten dan aan de Noordhollandse vastelandskust. Zwinnen en sluffers lijken wel volgegoten te worden, langs palen stijgt het water in enkele ogenblikken zichtbaar. Om de 100 meter staan golfbrekers op een fundering van steenblokken, die echter grotendeels onder het zand zit. Op de grens met België ligt het Zwin, een sluffer met groen strand, zoutwaterplanten e.d., die in open verbinding staat met de zee; hiervoor liggen jonge duintjes en dan een grote schelpenvlakte, die bij ons vacantiweer niet onderliep, maar na stormvloed een rijkdom aan schelpen moet opleveren, o.a. lagen er veel *Paphia's* (verschillende soorten) en ook de 3 kleppen van *Venus verrucosa*, die we gevonden hebben, lagen op deze bank. De vloedlijn is buitengewoon rijk aan interessante vondsten, grotendeels fossielen uit het Tertiair dat hier minder diep ligt, dan in Noordelijker Nederland en in de Zuidelijke Noordzee aan de oppervlakte van de zeebodem komt. Ook Eemfossielen komen er voor. De schelpenrijkdom neemt naar het Oosten af. Hier (voorbij zeebad Nieuwvliet) ligt een dergelijke sluffer, botanisch en ornithologisch even mooi als het Zwin, maar minder rijk aan bijzondere schelpen. Het heet hier de Zwarte Polder. Ook wat wieren, zeeanemonen en dat spul betreft, zijn er mooie plekjes te vinden. Maar op dat punt ben ik absoluut niet deskundig.

Hier volgen dan de schelpenvondsten. De determinaties van zeldzame en/of fossiele schelpen zijn gecontroleerd door het C.S., dus ohne Schwindel en dubbele bodem. Om ruimte te besparen zijn de allergevoonste soorten, die overal voorkomen, weggelaten.

Nucula nucleus L. Niet zeldzaam tussen 't gruis. We werden tenslotte erg kieskeurig en namen alleen de gaafste exemplaren mee, dat zijn er met elkaar nog een stuk of 30. Vermoedelijk fossiel. Alleen kleppen. *Arca lactea* L. 6/2 + 1 fragment (*Arca spec.*) 1 ex. kan recent zijn.

Glycymeris gl. variabilis Sow. Verschillende, meest gave ex., enkele grote kleppen.

Anomia ephippium L. 1 gave klep + 1 fragment met zwarte, parel-achtige knobbel.

Heteranomia squamula L. Div. ex. Op de jonge duintjes voor het Zwin een ijzeren drijfbal met + 40 complete ex., niet van een recente vloed, want hij lag ver boven de vloedlijn, de schelpen waren eraan blijven zitten, omdat ze vastgeroest zaten. Verder zaten er kalkkokerwormen op en wier dat direct verpoederde. Ook nog af en toe een losse klep in 't gruis.

Chlamys varia L. 5 meest kleine kleppen. Fossiel.

" *opercularis* 2/2.

" *amphicyrta* Locard. 4/2 beschadigd. Deze soort wordt door van Regteren Altena en anderen vermeld als *Chl. glabra*. (G. Bloklander).

Astarte montagui Dillwyn, 12 kleppen.

Cardium edule in verschillende variëteiten, die nog nader gedetermineerd worden.

Cardium exiguum Gmel. 3/2 + 1 misschien recente klep.

Cardita planicosta Lamarck. In Cadzand talrijk, in alle grootten en graden van "wormstekigheid". Meer naar het N.O. afnemend, maar nog steeds te vinden.

Cardita scalaris Lam. 4/2.

Cardita corbis Philippi.

Venus verrucosa L. 3/2 op de schelpvlakte voor het Zwin.

Paphia pullastra Mont. 3/2.

" *decussata* L. 1/2.

" *senescens* Cocc. Vrij algemeen, algemener dan bv. *Cardium*

Digitaria digitaria L. 1/2. crassum.

Corbicula fluminalis Müller. Zoetwaterfossiel uit het plistoceen.

Niet zeer zeldzaam. Heb er zelf 11 ex. meegenomen, waarvan het grootste (28/25 mm) afkomstig is van het strand voor de Zwarte Polder. Misschien nog te onderscheiden in verschillende vormvariëteiten, er zijn er met meer uitstekende en meer "gestroomlijnde" top.

Sphaerium solidum Normand 1/2 (zoetwater).

Phacoides borealis L. 1/2.

Scrobicularia plana D.C. o.a. veel dozen op de slikkerige strandgedeelten b.v. bij de Zwarte Polder. Ook veel grote ex. 1 van 40/45 mm.

Mactra corallina plistonederlandica Altena. Niet algemeen, maar toch wel in verscheidene ex. te vinden.

Spisula solida L. Algemeen, vooral op de plaat voor het Zwin.

Aloidis gibba Ol. In het gruis af en toe enkele ex.

Dentalium entalis L. 7 ex.

Diodora apertura Mont. 5 ex. + 1 fragment.

Acmaea of *Patelloïda virginea* Müller. Verschillende (een kleine 20 ex.!) in 't gruis.

Gibbula magrus, 1 afgesleten ex.

" *tumida* Mont 5 ex.

" *cineraria* L. div. ex. niet zeldzaam in het gruis.

Verschillende soorten alikruken, de ruwe leek me het algemeenst.

Hydrobia stagnalis en *ulvae*.

Turritella incrassata Sow. 1 ex.

" *Solanderi* div. ex.

" spec. 1 of 2 niet nader te bepalen fragmenten van een andere soort.

Bittium reticulatum da Costa. Zandpleat voor 't Zwin, 3 ex.

Enkele ex. *Clathrus clathrus* met afwijkende lijstvormingen.

Crepidula fornicata L. slechts 1 ex.

Trivia spec. 2 fragmenten + 2 gave, maar niet nader te determineren ex.

Nucella lapillus L. Weinig ex. in totaal 2 ex. + 1 ex. van de variëteit *bizonalis*. Geen levende gezien, misschien te weinig stenen?

Nassarius reticulatus L. enkele ex. gew. en ad.

Mangelia altenai 1 ex.

Phytia myosotis myosotis Drap. 1 ex. van het groene strand van het Zwin.

Verder *Tubulostomium Mystii*, een eocene kokerworm en een niet nader te determineren *Solarium* Spec., vermoedelijk eveneens eoceen.

Het gruis leverde tenslotte nog een stuk of 10 foraminiferen op, die door medewerking van Dr. van Voort-huyzen van de Geologische Stichting te Haarlem werden gedetermineerd als nummulieten uit het Eoceen.

We maakten ook nog een fietstocht naar de Kaloot, de beroemde Z.W.-punt van Zuid-Beveland, die van Cadzand uit nog binnen het bereik van een dagexcursie ligt. De boot Breskens-Vlissingen is gratis en de afstand is niet groot, al passeer je heel Walcheren. Maar er was blijkbaar in lang niet gezogen in de Schelde, want het viel bar tegen. Er lagen hoofdzakelijk koldkels, wat fragmenten van kamschelpen, Pecten- en *Turritella* spec., maar geen enkel gaaf ex., een "schroef" van *Voluta Lamberti*, een schelp van *Terebratula grandis*. In het gruis zaten grote hoeveelheden *Retusa alba* en verder veel *Aloidis gibba* 1/2, *Astarte basteratii* de la Jonk, 6/2 *Astarte incerta* Wood,



2/2 *Astarte obliquata* Sow, 5/2 *Cardita scalaris* Sow, 1/2 *Cardita corbis* Phil. en 1/2 *Venus ovata* Penn. Tenslotte vond ik nog twee fragmenten van *Capulus ungericus* L. met onbeschadigde puntmutsjes. Al met al heeft ons Cardizandkampje dus aardig wat opgeleverd en dit verslag is nog onvolledig, omdat het alleen de schelpen betreft. Het beste zal zijn er eens een kampje met de Strandgroep te organiseren. Wie weet wat we dan nog vinden.

Amsterdam 5 October 1946.-

Gré van der Baan,

mede verzameld door Annie Koeten en Loes Steinhauser.

S.W.G.kampje te den Oever, Wieringen

De eerste strandman was al vroeg in de middag bij Koorn aan de Gesterweg en laat in de avond kwamen de twee laatsten uit Delft fietsen. Toen waren we met twaalf mensen waaronder enige dames.

's Middags waren we even de Bierdijk af gelopen, maar het was hoog water, dus veel te beleven was er niet. Toch kregen wij 's avonds nog enige rode Ponen te aanschouwen (*Trigla lucerna* L.), zij het dan in de ton gerookte exemplaren. We konden ze zo rustig determineren en in ons opnemen. Na de thee werd nog een avondwandeling gemaakt en doken we in het stro. De andere morgen ...

Na de vollemelksepp stapten we de dijk weer op in de richting de Normer. We hadden een harde Westenwind tegen, afgewisseld door een regenbui. Het water was afnemend, maar de tot een halve storm aangewakkerde Westenwind hield het water in woeste golven tegen de dijk. De waddenzee wilde niet leeg lopen zodat we de kans niet kregen de in dieper water levende waddenbewoners aan een inspectie te onderwerpen. Hoewel we haast iedere steen omkeerden en de dijk in een staat van verval achterlieten, konden we niets anders bemachtigen dan wat draadwormen en Duizendpoten. Hun onuitspreekbare namen komen in schier eindeloze rijen de eerstvolgende Zeepaarden vullen, daarmee zal Gusto zich wel willen belasten. Genoemde Gusto Bloklander deed op de Hondsbosse zeewering waar hij de dag tevoren even was geweest een aardige vondst, n.l. een gedeelte van een eierkapsel van de Noordhoren (*Neptunea antiqua*). De eierkapseltjes zijn belangrijk groter dan die van de Wulk (*Buccinum undatum* L.). Dus als we Noordelijk komen moeten we eens terdege uitkijken naar die eierkapsels.

En 's middags gingen we dan welgemoed met de wind in de rug naar de Noorddam, een arm van de haven van den Oever. Toen we eindelijk zonder in zee gewaaid te zijn op het eind van de dam aankwamen en daar afdalend over de met wieren zwaar begroeide basaltblokken enige stompe Alikruken (*Littorina obtusata*) buit maakten, die op de laagst liggende stenen huizen, .. brak zo'n geweldige regenbui los, dat we